

MATH BERKERS

Haalbaar alternatief voor sloop herberg 'Onder de linden'

De Stichting 'Het Woonhuismonument' is erin geslaagd om in enkele maanden tijd een haalbaar plan op tafel te leggen voor het behoud van de voormalige herberg 'Onder de linden', beter bekend als Café Siegers, te Aduard. Ze heeft een serieuze gegadigde gevonden voor dit pand, dat op de nominatie staat om gesloopt te worden. De Stichting ziet concrete mogelijkheden om een restauratie te financieren.

De huidige toestand van het pand (foto Nieuwsblad van het Noorden)

'Onder de linden', een Rijksmonument, is vermoedelijk 18e-eeuws. Het complex bestaat uit een breed en ondiep voorhuis met daar achter een grote schuur. Rechts achter het voorhuis bevindt zich een aanbouw met schilddak.

De hoofdingang is asymmetrisch in de voorgevel geplaatst en wordt geaccentueerd door een grote stenen dakkapel met topgevel. Samen met de vijf gelijkvormige ramen links van deze ingang geeft deze topgevel het voorhuis een bescheiden monumentaal aanzien.

Aan het pand is in de loop der jaren heel wat vertimmerd. De voorgevel is rond de jaren '30 verrijkt met een luifel en nog niet zo lang geleden is aan de zijgevel een

serre gebouwd. Van een oorspronkelijk interieur is vrijwel niets meer te bespeuren. Misschien aardig om te vermelden is het plafond van het kamertje in de dakkapel. Op een wat onbeholpen manier is hier een koepeltje van gestukadoord.

De geschiedenis van het pand gaat voor zover nu bekend terug tot 1733. In een in dat jaar opgemaakte lidmatenlijst van de Hervormde Kerk te Aduard wordt het pand omschreven als 'die herberge buiten Noorderpoorte aan die wegh', de herberg buiten de voormalige poort van het 13e eeuwse Cisterciënserklooster, gelegen aan de oude heerweg van Groningen naar Friesland.

Na de aanleg van een nieuwe verbinding

tussen Groningen en Leeuwarden, de Friesestraatweg, in de veertiger jaren van de vorige eeuw veranderde de herberg van een rustplaats voor reizigers in een dorpscafé, een rol die het café tot voor een paar maanden vervulde.

Door een wegverlegging begin jaren '70 krijgt 'Onder de linden' zijn huidige opvallende situering: een eind van de weg af en scheef ten opzichte van de rooilijn. De voorgevel is georiënteerd op het centrum van het dorp en al van ver zichtbaar.

De door de Stichting benaderde koper wil het café voortzetten. Een deel van de schuur zal verbouwd worden tot woning voor de nieuwe eigenaar. De restauratie zou deels gefinancierd kunnen worden door WVC (Monumenten-zorg) en het dorpsvernieuwingsfonds van de gemeente Aduard. Naar eventuele aanvullende subsidies wordt nog gezocht. Op dit moment is het noodzakelijk dat de gemeente Aduard, de huidige eigenaar, het project vóór 1 september 1988 opneemt in het meerjarenprogramma monumentenzorg.

Als de gemeente Aduard met dit voorstel accoord gaat hoopt de Stichting in december het definitieve restauratieplan rond te hebben. Zij koopt het pand dan van de gemeente en verkoopt het, na de restauratie, door aan de nieuwe herbergier.

Het verstrekken van de opdracht voor dit haalbaarheidsonderzoek aan de Stichting 'Het Woonhuismonument' heeft heel wat voeten in de aarde gehad.

In november 1987 ging de gemeenteraad van Aduard accoord met de aankoop van het pand. Het plan was om het te slopen zodat op deze plek bejaardenwoningen gebouwd konden worden.

Omdat het een rijksmonument betreft, werd bij de minister van WVC een aanvraag ingediend voor een sloopvergunning.

Restauratie van het pand was volgens het College van B&W geen serieuze mogelijkheid. De kosten van zo'n restauratie zouden te hoog zijn, zeker te hoog voor een pand waar toch geen goede bestemming voor te vinden zou zijn.

1014 handtekeningen

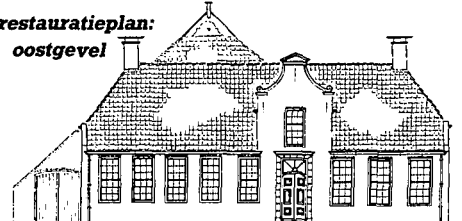
Al snel nadat bekend werd dat de gemeente 'Onder de linden' wilde slopen werd een actiegroep, de *Initiatiefgroep Behoud Burg. Barneveldstraat 3*, opgericht. Deze initiatiefgroep, tien inwoners van Aduard, dook in de archieven om zoveel mogelijk van de geschiedenis van het pand te achterhalen. Om haar argumenten kracht bij te zetten werd een handtekeningenactie gestart. Verder nam ze contact op met de Rijksdienst Monumentenzorg en onder andere met de Bond Heemschut.

In korte tijd wist de Initiatiefgroep zich gesteund door een groot deel van de bevolking van Aduard; 1014 handtekeningen werden verzameld van stemgerechtigde

Voorlopig restauratieplan: noordgevel

Voorlopig restauratieplan: oostgevel

inwoners van Aduard, die zich hiermee keerden tegen de gemeentelijke sloopplannen. Voor een dorp van 3000 inwoners geen gering aantal, genoeg in ieder geval om indruk te maken op de gemeenteraadsleden van Aduard.

In februari van dit jaar werd in een lange en enerverende gemeenteraadsvergadering uiteindelijk met meerderheid van stemmen besloten om de sloopplannen uit te stellen. De Stichting Het Woonhuismonument kreeg de opdracht het haalbaarheidsonderzoek te verrichten.

Minister weigerde sloopvergunning

Twee maanden later bleek de Rijksdienst voor Monumentenzorg, namens de minister van WVC de gevraagde vergunning voor het afbreken van het pand niet te willen verlenen. De Rijksdienst onderschreef de architectonische en cultuurhistorische betekenis van het complex en benadrukte het belang van de stedenbouwkundige ligging. De door de gemeente geschatte restauratiekosten waren evenmin een reden de gevraagde vergunning af te geven. De 1014 door de Initiatiefgroep verzamelde handtekeningen speelden een niet onbelangrijke rol in de afweging van de Rijksdienst.

Tot grote onvrede van de Initiatiefgroep tekende de gemeente Aduard beroep aan tegen het besluit van de Rijksdienst. Een formele stap, aldus het gemeentebestuur, om als er geen haalbaar alternatief gevonden wordt, de mogelijkheid tot sloop open te houden.

Het haalbaar alternatief is er. Het woord is aan het College van B&W van Aduard! ■

drs. Math Berkers is lid van de provinciale commissie Groningen van Heemschut.

De Stichting tot behoud van Aduarder Monumenten

Het aanzicht van Aduard is als zoveel dorpen na de Tweede Wereldoorlog drastisch veranderd. De trek van de stad naar het platteland heeft ook hier zijn sporen nagelaten.

Het dorp telt nog maar een handjevol monumenten, waaronder 'Onder de linden'. Om een actieve rol te kunnen spelen bij het behoud van deze monumenten heeft de Initiatiefgroep een stichting opgericht, de Stichting tot behoud van Aduarder Monumenten. Het doel van de Stichting is om fondsen te verwerven voor eventuele restauraties en, meer in het algemeen, het stimuleren van de belangstelling voor de geschiedenis van Aduard.

De eerste actie van de Stichting is het uitgeven van een verjaardagskalender met foto's van karakteristieke gebouwen en dorpsgezichten van Aduard. Deze kalender is door overmaking van f 7,50 (incl. portokosten) op onderstaande rekening te bestellen bij de Stichting. Donateurs zijn vanzelfsprekend van harte welkom.

*Rabobank Zuidhorn: rek. nr. 31.82.56.134
Het gironummer van de bank is 887341*

M.B.